

N:o 3.

Ank. till Riksd. kansli den 5 mars 1906, kl. 12.30 e. m.

Sammansatta stats- och lagutskottets utlåtande n:o 2, i anledning af väckt motion angående utredning i fråga om jordregister för städerna och med dem jämförliga orter m. m.

Sammansatta stats- och lagutskottet har till förberedande behandling förehaft en inom Andra Kammaren af herrar *K. E. von Geijer, F. Söderbergh, K. H. Bergendahl, E. R. W. Hedenstierna, G. S. Neiglick* och *A. O. Rune* väckt motion, n:o 52, af följande lydelse:

»Uti underdånig skrifvelse den 3 maj 1904 framhöll lagberedningen, att ett förändradt fastighetsbokssystem vore af behovet påkalladt, särskildt i syfte att fastighetsböckerna skulle erhålla karaktären af hufvudurkunden för fastighetsrätten; att för detta ändamål åt nämnda böcker måste gifvas ökad specialisering, så att i regeln hvarje särskild fastighet, vare sig den utgjorde en från äldre tid för sig bestående, i jordeboken under särskildt nummer upptagen enhet eller en från sådan enhet genom hemmansklyfning, ägostyckning eller afsöndring i behörig ordning afskild del, erhöle sitt särskilda upplägg, där de fastigheten rörande inskrifningar utan samband med andra skulle upptagas; att ett sådant underlag emellertid ej för landsbygden kunde grundas på de nuvarande jordeböckerna, utan ett för ändamålet användbart, fullt tillförlitligt underlag därför först måste skapas; och hemställde lagberedningen för den skull, att, då i följd af inträdda ändrade förhållanden i fråga om jordbeskattningen erfordrades uppläggandet

Bih. till Riksd. Prot. 1906. 4 Saml. 2 Afd. 3 Häft. (N:o 3).

af nya jordeböcker, tillfället icke borde lämnas obegagnadt att åt det arbete, som af denna anledning vore påkalladt, gifva en sådan omfattning, att därvid måtte kunna tillgodoses det behof, som mötte från fastighetsbokssynpunkt.

I samband härmed framhöll lagberedningen tillika det önskvärda af att åt sagda arbete gifves än ytterligare utsträckning, så att ur fastighetsböckerna, ehuru deras närmaste uppgift vore att gifva en åskådlig och uttömmande bild af de rättsförhållanden, som vore fästa vid en viss fastighet, jämväl omedelbart eller genom hänvisning till annan tillförlitlig källa, skulle kunna hämtas upplysning om själfva föremålet för dessa rättsförhållanden, sålunda om fastighetens läge, gränser, areal i olika ägoslag m. m., emedan först därigenom de rättsliga intressen, som vore fästa vid fastigheten, erhöles sitt fullt konkreta underlag.

Vid underdånig föredragning den 30 september 1904 af berörda skrivelse uppdrog Kungl. Maj:t åt särskilda kommitterade att verkställa utredning, huruvida åt de uppgifter angående fastighetsförhållandena, hvilka för närvarande skulle upptagas i jordeboken, kunde gifvas den omfattning och i öfrigt sådan anordning, att därigenom bereddes jämväl ett ändamålsenligt underlag för fastighetsbokföringen, äfvensom afgifva det förslag, hvartill utredningen kunde föranleda.

I anledning häraf hafva bemälda kommitterade afgifvit och med skrivelse den 20 november 1905 till Kungl. Maj:t öfverlämnat underdånigt betänkande med förslag till förordning angående jordregister, hvilket register, på samma gång det synes gifva ett ändamålsenligt underlag för fastighetsbokföringen, tillika torde komma att uppfylla det af lagberedningen uppställda önskemålet, att lämna upplysningar om de inskrifna fastigheternas gränser, läge, areal i olika ägoslag m. m.

Kommitterades förslag har emellertid, på grund af begränsningen af det kommitterade gifna uppdraget, endast kommit att afse landsbygden, och går förslaget jämväl ut ifrån, att sådana orter, för hvilka finnes tomtindelning såsom för stad, under vissa förutsättningar skulle komma att undantagas från upprättandet af det föreslagna jordregistret.

Den hufvudsakliga anledningen till att kommitterades uppdrag ej utsträcktes till städerna har gifvetvis legat däruti, att städerna, hvilka i regel sakna särskilda jordeböcker, redan hafva specialiserade fastighetsböcker, men torde det för enhvar, som haft med städernas fastighetsförhållanden att göra, vara klart, att det är af den största vikt, särskildt om fastighetsböckerna skola erhålla karaktären af hufvudurkunder för fastighetsrätten,

att man äfven för städerna får ett för ändamålet användbart, fullt tillförlitligt underlag för fastighetsbokföringen i enlighet med de af lagberedningen angifna grundsatser, hvarigenom den oreda, som i ett stort antal städer råder i synnerhet beträffande de ej i tomter indelade områdena, i väsentlig mån torde kunna undanröjas, liksom också de svårigheter blifva afhjälpta, som för närvarande förekomma, när område utlägges till tomt eller flyttas från land till stad.

Hvad sålunda anförts torde i tillämpliga delar gälla äfven sådana orter, för hvilka tomtindelning finnes, såsom för stad i de fall, då de enligt kommitterades förslag skulle komma att undantagas från upprättande af jordregister efter de för landsbygden meddelade bestämmelser.

För upprättande af förslag till sådant underlag för fastighetsbokföringen m. m. i städer och vissa med städer jämförliga orter erfordras emellertid, med hänsyn till de i olika städer rådande skiljaktiga förhållanden, åtskilliga förberedande undersökningar, och få vi därför vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte

dels hos Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes låta utreda, huruvida icke tomter och jordar i städerna och vissa med städer jämförliga orter skulle kunna i ett jordregister så upptagas, att detta kunde tjäna såsom ett lämpligt underlag för fastighetsbokföringen;

dels och för bestridande af de med en sådan utredning förbundna kostnader ställa till Kungl. Maj:ts förfogande ett förslagsanslag af 5,000 kronor.»

Det i förevarande motion omnämnda förslag till förordning angående jordregister, som af särskilda kommitterade upprättats, afser att på grundvalen af jordeböckerna få till stånd ett jordregister, som skall, genom att i skilda upplägg för hvarje särskild fastighet upptaga fastighetens namn, jordnatur, ägovidd i olika ägoslag med flera andra uppgifter, som kunna verka till fastighetens individualisering, bilda ett tjänligt underlag för fastighetsbokföringen. Det kommitterade lämnade uppdraget har emellertid endast åsyftat en utredning, huruvida åt de uppgifter angående fastighetsförhållandena, hvilka för närvarande skola upptagas i kronans jordebok, kunde gifvas den omfattning och i öfrigt sådan anordning, att därigenom bereddes jämväl ett ändamålsenligt underlag för fastighetsbokföringen, men då uppgifter angående städernas fastighetsförhållanden icke enligt gällande bestämmelser skola upptagas i jordeboken, har af kommitterade ej verk-

ställt någon utredning, huruvida jämväl städernas tomter och jordar kunde i ett jordregister så upptagas, att detta kunde tjäna såsom ett lämpligt underlag för städernas fastighetsböcker. Kommitterades förslag har därför också, såsom motionärerna anmärkt, kommit att afse endast landsbygden och ej städerna, men innehåller förslaget att för köping och annan därmed jämförlig ort, ändock att där finnes tomtindelning såsom i stad, jordregister skall uppläggas och föras efter de för landsbygden gällande bestämmelser, såvidt ej Konungen på särskild framställning annorlunda förordnar.

Utskottet håller före, att, därest det befines vara af behovet påkalladt och lämpligt att för landsbygden inrätta sådant jordregister, som af kommitterade föreslagits, hvarom utskottet dock för närvarande torde sakna anledning uttala sig, skäl förefinnes att äfven för städerna, särskildt hvad de i tomter ej indelade områdena angår, åstadkomma ett liknande underlag för städernas fastighetsböcker, och anser utskottet likaså, att för ernående häraf särskilda förberedande undersökningar i en del fall kunna vara af nöden. Då emellertid, efter hvad det vill synas, lagberedningen på sitt program upptagit frågan om förändradt fastighetsbokssystem, samt förslag till lösningen af denna fråga icke läser väntas komma att afse endast landsbygden utan jämväl stadssamhällen, torde det också kunna förutsättas, att Kungl. Maj:t, utan framställning från Riksdagen, låter verkställa de utredningar och förberedande undersökningar, som för frågans lösning jämväl beträffande städerna kunna erfordras. Enligt utskottets åsikt förefinnes sålunda icke under nuvarande förhållanden skäl för Riksdagen att hos Kungl. Maj:t påkalla sådan utredning, som motionärerna föreslagit. För dylik utredning torde i hvarje händelse beviljande af något förslagsanslag ej vara erforderligt.

På grund af det anförda får utskottet alltså hemställa,

att ifrågavarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 5 mars 1906.

På det sammansatta utskottets vägnar:

HJ. PALMSTIERNA.